

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และยังเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายนอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติ แนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 28 มีสาระสำคัญ คือ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย และจัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษายังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 16)

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยที่หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ วิชาเฉพาะด้านและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2548 : 4) โดยกำหนดให้หมวดวิชาเฉพาะในหลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต(ราชกิจจานุเบกษา, 2548 :10) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาให้ทันสมัยและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (มาตรฐานอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง, 2549 :106)

การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร แม้หลักสูตรจะเขียนดีเพียงใดก็ไม่อาจจะประกันได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่เขียนไว้ เพราะผู้สอนอาจจะไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในหลักสูตร ดังที่วิชัย วงศ์ใหญ่ (2525 : 203) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา พุทธศักราช 2549 ของคณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ดำเนินการใช้มาจนถึงรอบที่จะต้อง
ดำเนินการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรตามข้อกำหนดของสกอ. คณะวิทยาศาสตร์ฯ จึงมีนโยบายให้
สาขาวิชาดำเนินการวิจัยประเมินหลักสูตรดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา พุทธศักราช 2549 ของ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการประเมิน
เรื่อง

1. การประเมินด้านตัวป้อน ประกอบด้วย

ปรัชญาของหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินหน่วยกิตและ
เวลาเรียน เนื้อหารายวิชา ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์หรือบริการต่าง ๆ ของอาจารย์ผู้สอน

2. การประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน สถานที่เรียน อุปกรณ์ สื่อ และรายวิชา
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลของการจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจต่อ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย

ระดับคุณภาพของบัณฑิตที่เป็นผู้เรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน

ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นภาพของการดำเนินการสอนหมวดวิชาเฉพาะ
ของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา พุทธศักราช 2549 ของคณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา
หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

ขอบเขตของการประเมิน

หลักสูตรที่ทำการประเมินคือหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาชีววิทยา และเป็นหลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2549 ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1. การประเมินด้านตัวป้อน ประกอบด้วย ปรัชญาของหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินหน่วยกิตและเวลาเรียน เนื้อหารายวิชา ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์หรือบริการต่างๆ ของอาจารย์ผู้สอน
2. การประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน สถานที่เรียน อุปกรณ์ สื่อ และรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลของการจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย ระดับคุณภาพของบัณฑิตที่เป็นผู้เรียน

2. กลุ่มประชากร ประกอบด้วย

1. กรรมการบริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา สังกัด คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยกเว้นอาจารย์พิเศษ ในปีการศึกษา 2553
  2. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาชีววิทยา ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2553
  3. ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาชีววิทยา ในปีการศึกษา 2552
  4. ผู้ใช้บัณฑิตที่ผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2552 และ 2553
3. ระยะเวลาดำเนินการประเมิน ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2553 – มีนาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการประเมินครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของคำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต หมายถึง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเป็นหลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2549 ระดับปริญญาตรีที่ได้พัฒนาขึ้นตามโครงสร้างหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พ.ศ. 2549

การประเมินหมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรในส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหมวดวิชาเฉพาะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในที่นี้มุ่งประเมินในด้าน สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร

สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง ลักษณะของการดำเนินการใช้หลักสูตรที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้และความพึงพอใจเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 และบัณฑิตที่จบในปีการศึกษา 2552